

ØKONOMISK
RAPPORT

2019

for Stavanger-regionen

God fart i Stavanger-regionen

Næringslivet i Stavanger-regionen går godt. I 2018 steg både totalomsetningen og lønnsomheten ytterligere. Det er utvilsomt energibransjen, sammen med industrien, som driver utviklingen.

1346 milliarder kroner i omsetning og et driftsresultat på 374 milliarder kroner. Det er årets fasit for Stavanger-regionen, etter at alle regnskap fra alle foretak registrert i Foretaksregisteret er samlet inn og sammenstilt. Dersom vi fordeler det hele etter hvilke kommuner selskapene har ansatte og aktivitet, viser tilsvarende tall 997 milliarder kroner i omsetning og 324 milliarder kroner i driftsresultat. Det er rundt én av sju kroner i omsetning på landsbasis og én av tre kroner i driftsresultat.

Bedriftene var optimistiske ved inngangen til 2018. Det viser seg altså at

det hadde de også all grunn til å være, når vi nå har gjennomgått alle regnskapene etter at fristen for å levere dem inn gikk ut i september.

Totalt over tre millioner regnskap fra alle selskaper i hele landet siden 2007, er med på å danne grunnlagene for tallene vi presenterer. Vi viser på den måten strukturene og gir deg et grundig bilde av utviklingen og hvor vi står – sammenlignet med resten av landet og de andre storbyene.

Det er altså energi, anført av olje- og gassindustrien, som styrer utviklingen. Fortsatt har ikke de andre bransjene

opplevd den samme veksten etter at oppturen startet igjen i 2016.

Detaljhandelen sliter merkbart med pressede marginer, og er kanskje den bransjen som bekymrer oss mest – siden det er en av dem som sysselsetter mest folk. Omsetningen er stabil, men lønnsomheten faller. Hotell, restaurant og reiseliv øker omsetningen, men har fortsatt negative tall samlet for tredje år på rad – selv om dette nå er redusert ytterligere. Bygg og anlegg merker også lite til den store oppturen, selv om aktiviteten er stabil og høy.

Næringsforeningens økonomiske rapport viser også denne gang med all tydelighet at næringslivet i Stavanger-regionen er kraftig dominert av energisektoren, og at Stavanger-regionen er den desidert mest lønnsomme i landet. Likevel holder vi bra følge også innenfor de andre storbyregionene – selv om bildet her er betydelig mer sammenlignbart.

Når du leser tallene i Økonomisk rapport, vær oppmerksom på følgende:

- I de samlede tallene for Stavanger-regionen under ett og for hver bransje i vår region i perioden fra 2007 til 2018, vil regnskapstall og antall ansatte

Arbeidsledigheten

2,2%

Tall fra NAV som viser ledigheten ved utgangen av oktober 2019.

Boligprisene

-0,7%

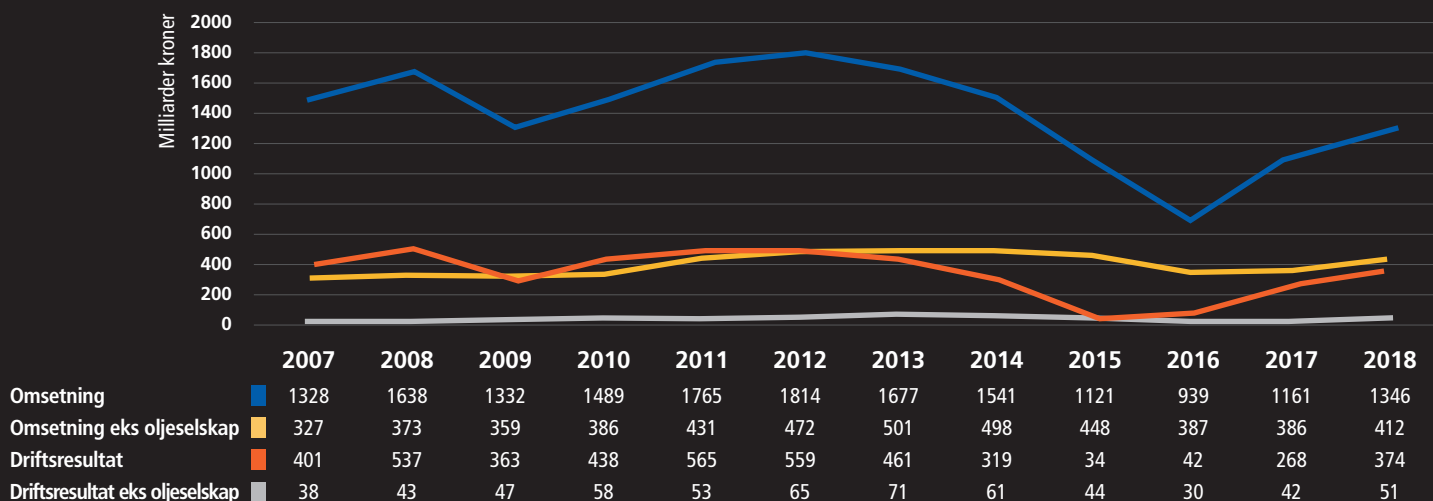
Tall fra Eiendom Norge, som viser utviklingen siste 12 måneder ved utgangen av september 2019 for storbyområdet Stavanger.

Samlede regnskapstall for Stavanger-regionen 2018

2018 | Omsetning: 1.346.169.053.000 kr | Driftsresultat: 374.336.317.000 kr | Antall ansatte: 134.098 | Antall selskaper: 21.484

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

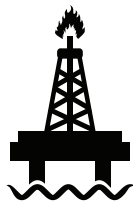
Det er heller ingen tvil om at det også på de fleste andre parametre indikerer en stabil utvikling. Unntaket er kanskje boligprisene, som er ned 0,7 prosent det siste året i storbyområdet Stavanger, ifølge Eiendom Norge. Arbeidsledigheten er nede på 2,2 prosent, ifølge NAV, noe som er det laveste siden 2015. Flytrafikken er også opp én prosent det siste året og antatte investeringer på norsk sokkel er forventet til å bli 174 milliarder kroner, litt lavere enn 2019.

Næringsforeningens konjunkturbarometer fra oktober 2019, viser også at bedriftene har tro på nok et godt år i 2020. 57 prosent tror på høyere omsetning neste år. I fjor trodde 64 prosent det samme. Tilbake i 2015 trodde kun 26 prosent på vekst. På den andre siden kan det være verdt å merke seg at 12 prosent tror på lavere omsetning neste år. Det er dobbelt så mange som i fjor, selv om det er langt unna de tøffe årene 2015 og 2016 der henholdsvis 35 prosent og 23 prosent trodde på nedgang.

- knyttes til der selskapet rapporterer.
- Alle tall er inflasjonsjusterte, med 2018 som utgangspunkt.
 - Vi har også gjort en sammenligning de tre siste årene der omsetning er fordelt basert på antall ansatte i hver enkel kommune i landet. Det gir et bedre bilde av reell verdiskaping.
 - I storbysammenligningen er alle tall fordelt basert på antall ansatte i hver enkel kommune, for å gi et såpass reelt bilde som mulig.
 - Strukturelle endringer, som bytte av hovedkontor eller annen endring av selskapsstruktur, kan påvirke tallene.
 - Bransjene er inndelt etter næringskodene som benyttes av Brønnøysundregistrene.
 - Offentlig virksomhet er unntatt fra tallene, men ikke aksjeselskaper eller annen kommersiell virksomhet som er helt eller delvis eid av det offentlige.
 - Stavanger-regionen er definert

- som dekningsområdet til Næringsforeningen, som inkluderer de fleste kommunene i Ryfylke, på Nord-Jæren, Jæren og i Dalane.
- Storbyområdet Stavanger er definert som kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Norsk sokkel i 2019

174 mrd.

Tall fra SSB som viser forventede investeringer på norsk sokkel i 2020.

Flytrafikken

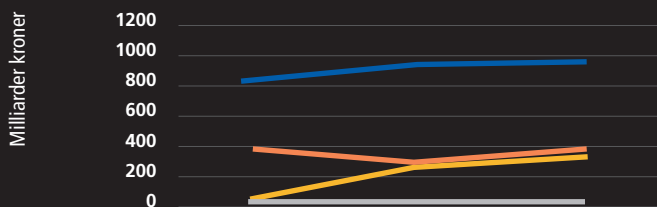

+1%

Tall fra Avinor som viser utviklingen hittil i år ved utgangen av september 2019.

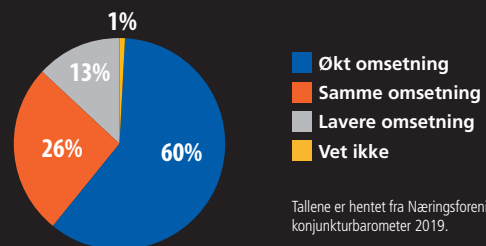
Justert omsetning og driftsresultat tre siste år

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er tallene fordelt i henhold til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune.

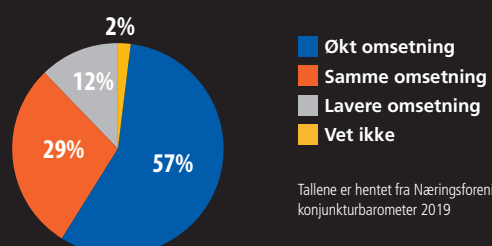
	2016	2017	2018
Omsetning	809	959	997
Omsetning eks oljeselskap	65	245	324
Driftsresultat	399	382	388
Driftsresultat eks oljeselskap	27	30	27

Dette tror bedriftene i Stavanger-regionen om omsetningen i 2019

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Dette tror bedriftene i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Energisektoren, sammen med industrien, bank og finans, sørger for at driftsmarginen er høy i vår region.

Landets mest lønnsomme region og storby

Storbyen Stavanger er den desidert mest lønnsomme i landet. Det private næringslivet her bidrar med nesten 1,6 millioner kroner i snitt i verdiskaping. Driftsmarginen til våre selskaper er også på skyhøye 35 prosent. Selv uten oljeselskapene er vi fortsatt konkurransedyktige.

Isammenligningen av storbyene i Norge har vi i år tatt høyde for at selskapene ikke har all sin aktivitet der omsetningen rapporteres.

Alt etter hvordan selskapsstrukturen til det enkelte konsern og selskap er bygget opp, vil det nemlig variere mye om 100 prosent tilfaller et hovedkontor i en by eller kommune, eller om dette er delt opp i datterselskaper med regnskapsplikt. Men ofte vil mye bli rapportert inn fra og tilfalle hovedkontoret. Innenfor olje- og gassindustrien vil derfor Stavanger-regionen få ufortjent mye av omsetning og verdiskaping. Tilsvarende effekt får Oslo når det gjelder bank og finans – og en rekke andre bransjer. Det sier mye om strukturer og hvordan det går med bedriftene i et område, men gir et skjevt bilde av verdiskaping og aktivitet.

Med god hjelp fra Asplan Viak, har vi derfor bearbeidet regnskapstallene og fordelt dem basert på hvor selskapene har sine ansatte, siden dette er tall som er tilgjengelige. Dette vil dermed gi et betydelig mer sannferdig bilde av hvor verdiene skapes.

Stavanger på topp

Og det er ingen tvil. Selv om også nesten én av fem kroner selskapene i Bergen omsatte for i 2018 stammer fra de store oljeselskapene, sørger de samme selskapene for at storbyområdet Stavanger, som inkluderer Sandnes, Sola og Randaberg, troner på verdiskapingstoppen. Stavanger omsetter i rene tall for over 900 milliarder kroner, bare slått av Oslos 1612 milliarder. Bergen omsetter til sammenligning for i underkant av 500 milliarder og Trondheim 226 milliarder.

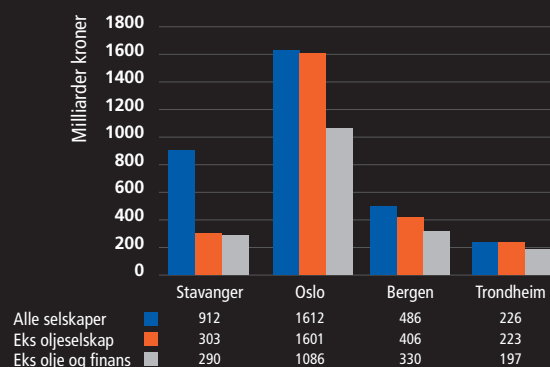
Verdiskapingstallene er enda mer imponerende for Stavanger sin del. 392 milliarder i 2018, sammenlignet med Oslos 507 milliarder, Bergens 116 milliarder og Trondheims 65 milliarder. Her må vi huske på at Stavanger er rundt en tredjedel av størrelsen til Oslo og mindre enn Bergen. Selv uten oljeselskapene, er vi på høyde med Bergen og langt foran Trondheim.

Et enda bedre bilde på situasjonen får vi når vi ser på selskapenes verdiskaping per innbygger. I Stavanger er den nesten 1,6 millioner kroner; i Oslo 753.000 kroner, i Bergen 413.000 kroner og Trondheim 336.000 kroner. Resten av landet utenfor de fire storbyene, har et snitt på 223.000 kroner per innbygger. Tar vi bort både oljeselskapene, samt bank- og finans, som blåser opp tallene betydelig i henholdsvis Stavanger og Oslo, holder Stavanger godt stand. 335.000 kroner per innbygger i 2018, høyere enn Bergens 305.000 kroner og Trondheims 277.000 kroner – og ikke milelangt unna Oslos 425.000 kroner.

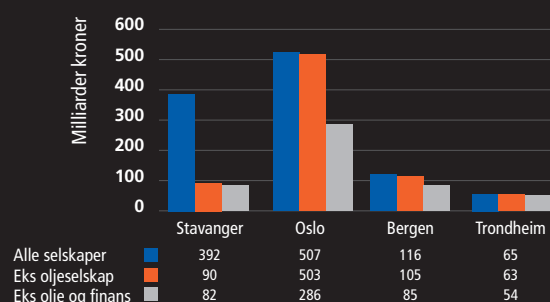
Lavere marginer

Men det er ikke bare rosenrødt. Gjennomsnittlig driftsmargin for selskapene i vår region, når vi ikke tar med oljeselskapene, er lavere enn i de andre storbyregionene. Ser vi på den enkelte bransje, som vi har gjort på de følgende sidene i rapporten, går dette ganske tydelig fram. I tillegg til energi, gjør industrien det godt hos oss – og også bank og finans. Mens detaljhandelen, bygg- og anlegg og hotell, restaurant og reiseliv har alle lavere marginer enn i de andre storbyene. Sistnevnte bransje har sågar negative tall samlet for tredje året på rad, selv om pilene peker i riktig retning.

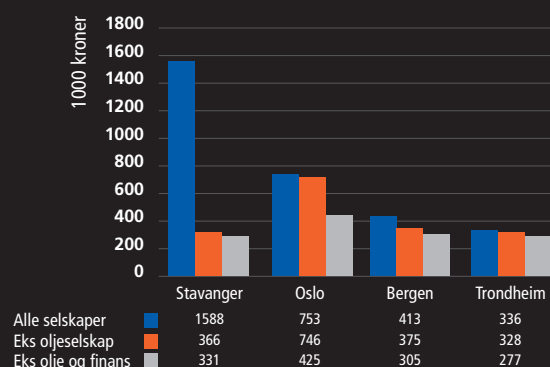
Storbyene: Omsetning i 2018

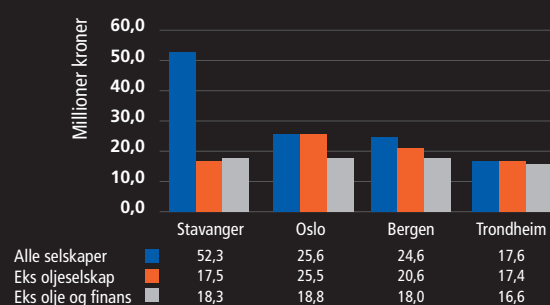
Storbyene: Verdiskaping i 2018

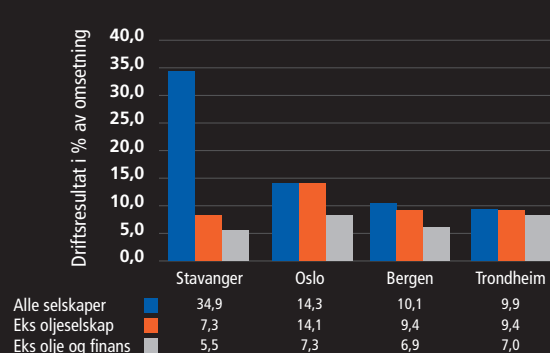
Storbyene: Gjennomsnittlig verdiskaping i 2018 per innbygger

Storbyene: Gjennomsnittlig omsetning per selskap i 2018

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin per selskap i 2018

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er også fordelt i henholdt til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Harald Minge
Administrerende direktør
Næringsforeningen i
Stavanger-regionen

En uvanlig region

Mens energibransjen svinger seg mot gamle høyder er det utfordringer i flere andre næringer. Det er konklusjonen i Norges mest potente verdiskapingsregion.

Bedriftene i Stavanger-regionen øker omsetning og driftsresultat! Det betyr at rundt én av sju kroner av norske bedrifters omsetning og én av tre kroner i ditto driftsresultat – genereres av virksomheter herfra. Gjennomsnittlig verdiskaping per innbygger er nesten 1,6 millioner kroner i storbyområdet Stavanger. Oslo har under halvparten, cirka 750.000 kroner, Bergen 413.000 kroner og Trondheim 336.000 kroner. Tar vi bort de store oljeselskapene, samt bank og finans, som for Oslo er nesten det olje- og gass er for Stavanger, ligger vi fortsatt på 331.000 kroner, bak Oslo på 425.000 kroner – men foran Bergen på 305.000 kroner og Trondheim på 277.000 kroner.

Det store bildet

Økonomisk rapport viser ikke bare konjunktorene, mens også strukturen i vårt næringsliv. Ved å legge inn ti års historikk i målingene, gir rapporten oss det store bildet. Totalt over tre millioner regnskap fra alle selskaper i landet siden 2007, danner grunnlaget. I samarbeid med vår gode partner, Universitetet i Stavanger, er tallene grundig bearbeidet. Årets utgave av rapporten har dessuten enda bedre treffsikkerhet siden vi ikke kun viser omsetning der selskapene rapporterer, men også basert på antall ansatte i hver enkelt kommune. Hva er det som gjør denne rapporten så spesiell? For det første: Å lage en tilsvarende rapport for de andre norske storbyene fra år til år ville gitt mindre mening fordi svingningene er minimale. I de tøffe årene 2015 og 2016 var samlet driftsresultat for regionen vår henholdsvis 30 og 40 milliarder kroner. I 2017 var vi tilbake på 260 milliarder, mens vi nå ser en ytterligere økning på 30 prosent, altså ufattelige 374 milliarder i samlet driftsresultat. Tallene viser også hvor stor betydning det har for resten av nasjonen at Stavanger-regionen lykkes. For all del, den viser på en nådeløs måte regionens og landets økonomiske sårbarhet og er på ingen måte en sammenhengende suksesshistorie for alle næringer. Det er for eksempel grunn til trå varsomt når det gjelder vilkårene for detaljhandel.

Sterk konkurranse med netthandel gjør at marginene går ned og er lavest i Stavanger – sammenlignet med de andre storbyene – med svake 1,5 prosent. Hotell, restaurant og reiseliv har fortsatt negative tall, mens den store oppturen lar vente på seg i bygg og anlegg. Tvil om store infrastrukturprosjekter som Rogfast, E39 og bussveien og et salig rot når det gjelder bymiljøpakken – gir grunn til bekymring.

Diversifisering

Siden oljenedturen i 2014 har de fleste snakket om behovet for diversifisering. Men hvor lett er det å satse på nye muligheter når marginene i olje og gass er så mye høyere? Hvor er motivasjonen når omstilling er risikofylt, det er vanskelig å få tak i kompetanse og ledigheten er nede på 2,2 prosent igjen? Visst ser vi diversifisering i næringslivet, men hovedsakelig fra allerede etablerte bedrifter som satser nytt. Mye av dette foregår nettopp i energisektoren. Vår globalt ledende olje- og gassklynge setter seg i førersetet for å videreutvikle industrien og omstille den til framtidsrettede, bærekraftige energiløsninger som havvind. Eller de er i ferd med å flytte havbruket fra fjord til hav.

For en investor handler diversifisering om å spre porteføljen framfor å putte alle eggene i samme kurv. Mens du før kun satte pengene på iskremfabrikken, bruker du plutselig deler av midlene dine til også å investere i paraplyprodusenten. Risikoen blir dermed redusert, og du tåler både godt og dårlig vær. Dette er utviklingen for flere av de største oppkjøpsfondene som inntil nå kun har satset på olje og gass. Det store spørsmålet er hvordan energitransformasjonen vil slå ut på Økonomisk rapport de neste ti årene.

Hvor lenge varer oppturen?

Det er som vanlig usikkert hvor lenge denne oppturen varer for energinæringen. Tidsvinduet fram til neste nedtur bør brukes godt. Kontrollert omstilling i gode tider er bedre enn som en reaksjon når det går dårlig. Økonomisk rapport skal være et strategisk verktøy for en region med behov for omstilling. Den skal være vår hukommelse, men også et hjelpemiddel for å ta viktige framtidsbeslutninger. Dersom du ønsker å investere i et selskap, vil du gjerne se regnskapet først. Vurderer du å etablere din bedrift i en ny region, ønsker du regionens «regnskap», altså en skikkelig økonomisk rapport.

Partnerskap på kunnskap og omstilling

For Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger er det svært viktig å både bidra og lære av næringslivet i Stavanger-regionen. Svært mange av våre studenter får jobb i privat sektor i regionen etter endt utdanning.

Vi samhandler stadig mer med næringslivet i utdanning og forskning. På den bakgrunnen setter vi stor pris på samarbeidet med Næringsforeningen om utgivelsen av Økonomisk rapport. Handelshøgskolen ved UiS ønsker å være en ressurs for medlemmene til Næringsforeningen. I framtiden er vi også avhengige av å samarbeide enda mer med dyktige medarbeidere i medlemsbedriftene for å være relevante i utdanning og andre kunnskapsleveranser til regionen.

En sunnere balanse

Det økonomiske aktivitetsnivået har tatt seg opp etter konjunkturbunnen for petroleumssektoren som ble nådd i 2016. Fremdeles er vi ikke tilbake på det aktivitetsnivået i privat sektor som var like før oljeprisen stupte. Men det nivået var ikke bærekraftig på lang sikt, fordi kostnader var oppblåste og regionen var i ferd med å prise seg ut i konkurransen med andre regioner i inn- og utland. Økonomisk rapport indikerer delvis at bedriftene i regionen har blitt mer konkurransedyktige etter 2014, og nå har vi funnet en sunnere balanse. Samtidig har regionen fundamentale omstillingsutfordringer fram mot 2030. Økonomisk rapport viser tydelig hvor eksponert regionen vår er mot oljå når det gjelder blant annet lønnsomhetsmarginer og verdiskaping. Både gjennomsnittlig driftsmargin og verdiskaping per ansatt reduseres til en fjerdedel av sitt opprinnelige nivå når vi tar ut oljeselskapene. Heldigvis, kan vi vel nesten si, så har ikke vi fått en økonomisk overdose av at de enorme overskuddene i oljeselskapene går inn i regionaløkonomien. De forsvinner i stor grad ut gjennom skatter og utbytter til

stat og eiere i andre deler av landet og verden.

Store forskjeller

Det skal også påpekes at rapporten viser at selv hovedstaden vår er tungt vektet mot én sektor. Oslo er nemlig svært eksponert mot finans, en sektor som i Norge er direkte og indirekte avhengig av petroleumssektoren. Stavanger uten oljeselskaper og Oslo uten finans ligner mye mer på Bergen og Trondheim når det gjelder økonomiske nøkkeltall i næringslivet.

Rapporten viser store forskjeller mellom ulike deler av næringslivet når det gjelder lønnsomhet og verdiskaping per ansatt. Dette illustrerer at en vellykket omstilling avhenger av at vi omstiller oss mot sektorer som gir konkurransedyktig avkastning for kapitalen og høy lønnsomhet basert på høy produktivitet. Oljå har gitt oss en kompetansebase med dybde og bredde som gir oss muligheter for kunnskapsbasert omstilling både i den sektoren og i andre sektorer med lignende kompetansebehov.

Et handikap

For oss er det naturlig å peke på at en viktig faktor for en bærekraftig regionaløkonomi er at vi styrker tilbudet av kompetent arbeidskraft i regionen. Universitetet har vokst over tid. Men fremdeles har vi en langt lavere produksjon av kandidat med høyere utdanning enn de andre storbyene, både i absolutte tall og i forhold til størrelsen på næringslivet. Dette gir oss et handikap. Det er nemlig vanskeligere for regionen vår å trekke til seg talenter som er utdannet i andre byer.

Vi ser selv at unge mennesker fra andre regioner og land som studerer her fester

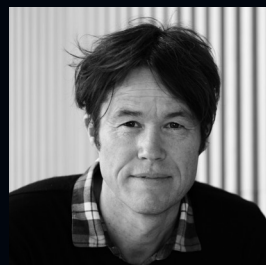
de første røttene til regionen. De må trolig ikke ha like høy lønn for å ta jobb i en av Næringsforeningens medlemsbedrifter, som andre kandidater som er utdannet av universiteter i andre byer og land. Dette slår delvis ut i lønnskostnader. Stavanger-regionen har et lønnsnivå, som justert for utdanningsnivå, ligger omtrent hundre tusen kroner over landsgjennomsnittet. Oslo, Bergen og Trondheim har et lønnsnivå som ligger på eller under landsgjennomsnittet justert for utdanning. Det er blant annet disse byene vi konkurrerer med i kunnskapsøkonomien.

Konkurransedyktig

Det er mildt sagt ingen banal øvelse å peke på hvordan vi skal omstille oss, og mot hvilke markeder. Men vi vet at vi må ivareta konkurranseevnen til oljå – den sektoren som bærer regionaløkonomien vår. Samtidig må vi sørge for å ha en konkurransedyktig hard og myk infrastruktur som basis for vekst i andre næringer. Det handler om utdanningskapasitet og attraktivitet for unge talenter fra andre steder. Det handler videre om å utvikle transportinfrastrukturen i en mer bærekraftig retning, uten å påføre oss kostnader og priser som svekker næringslivet vårt uforholdsmessig mye i forhold til de regionene vi konkurrerer med. Det handler også om offentlige planer og reguleringer som balanserer mellom ulike bærekraftshensyn, og samtidig ikke påfører bedrifter og husholdninger kostnadssjokk. Sammen med Næringsforeningen og medlemsbedriftene ønsker Handelshøgskolen ved UiS å styrke regionens kunnskapsgrunnlag for bærekraftig omstilling og lønnsomme bedrifter.

Ragnar Tveterås
Prodekan for forskning,
Handelshøgskolen ved UiS

Ola Kvaløy
Dekan, Handelshøgskolen
ved UiS

Enda sterkere tilbake

Få bransjer har opplevd en større økonomisk berg- og dalbane de siste årene enn energibransjen. Tallene for 2018 viser et kraftig hopp opp, etter kraftig vekst også i 2017.

Næringen har kommet sterkt tilbake etter flere svake år, et typisk trekk ved en syklisk bransje som vår. Vi har bedre kontroll på kostnadene og aktiviteten på sokkelen er høy, sier administrerende direktør i Vår Energi, Kristin Kragseth.

Det skaper både nye muligheter for mange leverandørbedrifter, og gjør at arbeidsledigheten synker. Antall søknader på utlyste stillinger har eksplodert, og bedriftene tjener igjen gode penger.

– Sterk kostnadskontroll er helt sentralt for fortsatt høy aktivitet.

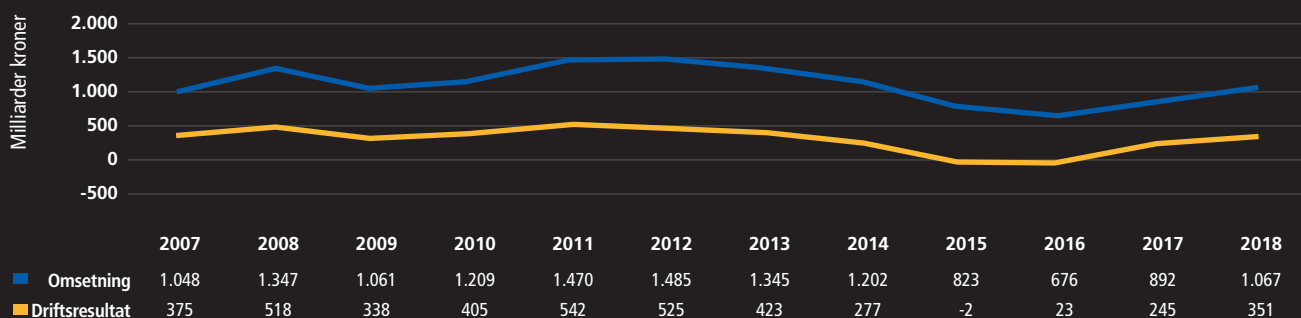
Kristin Kragseth mener sterk kostnadskontroll er helt sentralt for fortsatt høy aktivitet.

I 2018 økte omsetningen i energibransjen ytterligere. Det er selvsagt utviklingen innen olje- og gassindustrien som leder an, med en kombinasjon av høyere olje- og gasspriser og lavere kostnader.

2018 | Omsetning: 1.067.071.528.000 kr | Driftsresultat: 351.439.673.000 kr | Antall ansatte: 41.096 | Antall selskaper: 517

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

«Næringen har kommet sterkt tilbake etter flere svake år, et typisk trekk ved en syklisk bransje som vår.»

Kristin Kragseth

Klimadebatten preger vår bransje, slik den preger de fleste andre næringer. Samtidig er det stor oppslutning om oljepolitikken, det viser også resultatet fra årets kommunevalg, der over 70 prosent av velgerne stemte på partier som støtter opp om dagens politikk, sier Kragseth.

Veksten

Omsetningen har økt fra 868 milliarder kroner til over 1000 milliarder i løpet av et år. Driftsresultatet viser også en kraftig vekst – fra 238 milliarder til 351 milliarder kroner.

– Vi begynner å se resultatene av restruktureringen som har foregått de siste årene, med flere nye, sterke aktører både på operatør- og leverandørsiden. Det er oppløftende å se at næringen igjen framstår som attraktiv blant arbeidstakere, også de unge. Vi opplever at kloke hoder strømmer tilbake. Klimadebatten, som har preget vår bransje i lenger tid, har kommet enda høyere på dagsorden siste år. Det jobbes målrettet langs hele næringskjeden for å bidra i positiv retning på dette området, sier Kragseth

Johan Sverdrup er det største funnet i Nordsjøen på mange år, og ble satt i produksjon nå i høst.

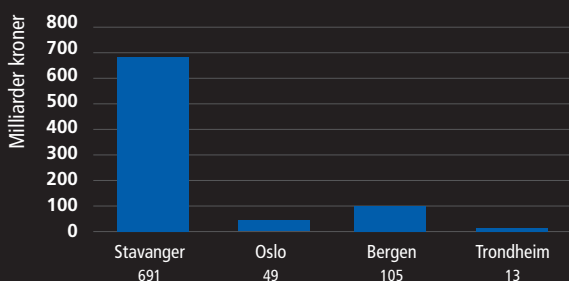
Restrukturering

De siste årene har også vært preget av oppkjøp og sammenslåinger, spesielt innenfor olje- og gass. Noen selskap har forlatt norsk sokkel eller planlegger å gjøre det, andre selskap har kommet til. Letevirksomheten er omfattende, men de store funnene har latt vente på seg de siste årene. Det innebærer også at framtidsutsiktene – ikke minst etter 2022 – er noe mer usikre.

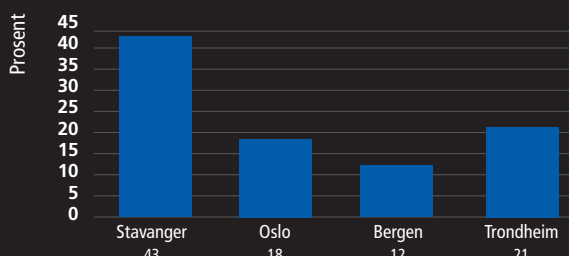
– Restruktureringen av sokkelen pågår fremdeles og vil være med å prege industrien også framover. Videre vil

klima- og energiparadokset stå sentralt. Vi må redusere klimautslippene, noe jeg opplever at tas på største alvor, og mye skjer på dette området. Samtidig er vår næring helt sentral i å dekke verdens voksende energietterspørsel. I dette bildet hører det med at inntektene fra olje og gass er en av hovedkildene til norsk velferd. En av de store utfordringene for vår bransje blir å skape forståelse for at det vil være både behov for, og plass til, norsk olje og gass som en del av energimiksen i lang tid framover, også innenfor Paris-avtalens mål, sier Kragseth.

Storbyene: Omsetning i 2018

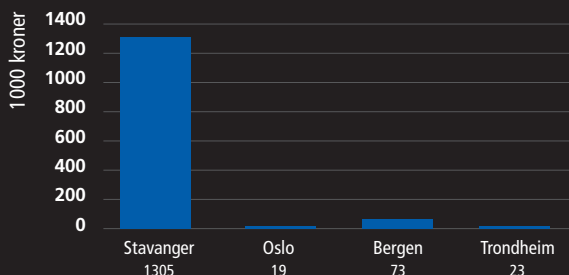

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

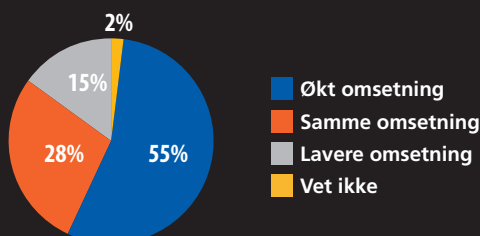

Tallene i storbyssammenligningen er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er de fordelt i henhold til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Høy aktivitet og nye jobber

Verdiskapingen per innbygger i industrien i vår region er høyere enn noen andre steder i landet. Eldrebølgen og behovet for teknologisk kompetanse til andre energiløsninger, vil føre til mange nye jobber. Ståle Kyllingstad er optimist.

Ser man på bransjens omsetningstall og driftsresultat i fjor, er det også god grunn til det. Alle kurver peker oppover, og arbeidsmarkedet er tilbake til normalen.

– Situasjonen i dag er at store deler av industrien har høy aktivitet. Dette gjelder særlig innenfor ingeniørtjenester, V&M, nybygg og rigg. Imidlertid har mange selskap inngått lange avtaler i lavaktivitetsperioden, og derfor er prisene noe lave. Og enda er det ledig kapasitet innenfor supply- og riggrelaterte tjenester, sier konsernsjef i IKM-gruppen, Ståle Kyllingstad.

Store kostnadskutt

Industrien i Rogaland er fortsatt og i høy grad avhengige av utviklingen innenfor olje og gass. Da operatørselskapene strammet skruen som følge av en kraftig nedgang i oljeprisene for noen år siden, var det leverandørbransjen som fikk lide mest. Først og fremst i form av mange arbeidsledige, men også på bunnlinjen.

Hele bransjen har vært gjennom store kostnadskutt, og mange har også brukt tiden på nye produkter, nye markeder og nye produksjonsmuligheter.

Høyere

– Aktiviteten det siste året har blitt mye høyere. Det har vært inngått store kontrakter innenfor levetidsforlengelse av felt. Disse har havnet i Norge, og gir stor sysselsetting og lengre horisonter på ordreserven for flere av oss, sier Ståle Kyllingstad.

Det viser også igjen på tallene. I 2015 var omsetningen i bransjen på om lag 46 milliarder kroner, i 2016 falt den ytterligere til 42 milliarder. Året etter steg den merkbart, og i 2018 nærmet den seg 60 milliarder kroner.

Driftsresultatet i fjor sammenliknet med året før viser nær en dobling – fra 1,3 milliarder til 2,6 milliarder kroner.

Gradvis omstilling

Ståle Kyllingstad er derfor fortsatt optimist – i alle fall på kort sikt.

– Ja, jeg opplever en grei aktivitet i bransjen og jeg tror at den vil vedvare - i alle fall til over sommeren 2021. Men den gradvise omstillingen vil likevel fortsette som før, sier Ståle Kyllingstad.

Utviklingen i bransjen viser også på arbeidsmarkedstallene. Det er igjen stort behov både for ingeniører og folk med annen type fagkompetanse.

– Samtidig står vi overfor en eldrebølge. Det vil skape behov for nye ansatte. Våre teknologiske løsninger vil også bli levert i økende grad til fornybar energi i årene fremover, sier Kyllingstad.

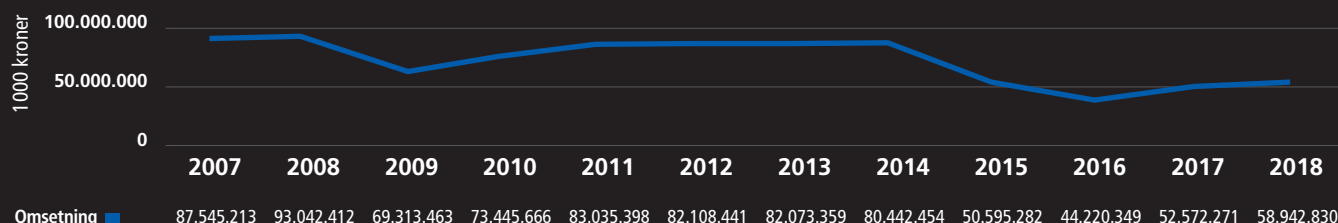
«Våre teknologiske løsninger vil også bli levert i økende grad til fornybar energi i årene fremover.»

Ståle Kyllingstad

Industrien i Stavanger-regionen utviklet seg positivt i 2019. Fortsatt ligger omsetningen etter toppårene, men spesielt driftsresultatene forbedret seg kraftig i 2018.

2018 | Omsetning: 58.942.830.000 kr | Driftsresultat: 2.584.557.000 kr | Antall ansatte: 8.591 | Antall selskaper: 758

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

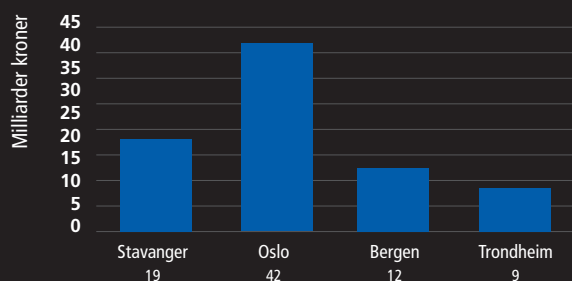

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

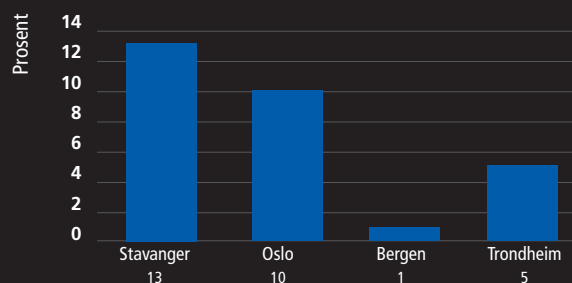

Ståle Kyllingstad er fortsatt optimist på industriens vegne. Bransjen hadde i fjor et samlet driftsresultat man må tilbake til 2007 for å finne lignende.

Storbyene: Omsetning i 2018

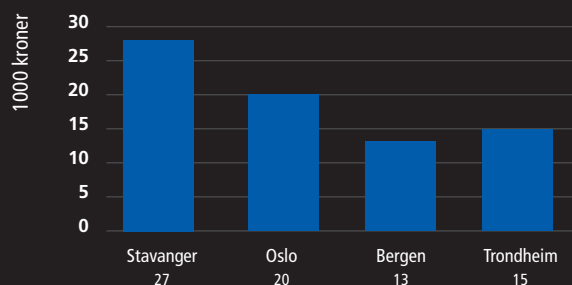

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

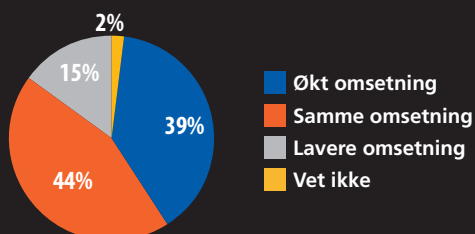

Tallene i storbysammenligningen er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er de fordelt i henholdt til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Markedet på vei opp

Store prosjekter har preget regionen gjennom flere år, både i forhold til bygg og anlegg – ikke minst i samferdselssektoren. Men boligmarkedet er fortsatt usikkert, og kaster ikke like mye av seg for mange bedrifter i bransjen.

– Det er mange som konkurrerer om kundene, sier regiondirektør i Kruse Smith Entreprenør, Kristin Stømer Frafjord.

Vi opplever at markedet er på vei opp, og registrerer at det er mye spennende som rører seg i vår region, men boligmarkedet henger litt etter. Det er mange som konkurrerer om kundene, sier regiondirektør i Kruse Smith Entreprenør, Kristin Stømer Frafjord.

Ryfast, Bymiljøpakken og ny Bussvei, nytt sykehus og nye utbyggingsområder er blant prosjektene som har preget regionen de siste årene. Sysselsettingen har tatt seg ytterligere opp, det viser også på omsetningen.

– For byggebransjen er helt klart SUS2023-prosjektene viktig for mange aktører i vår region, både direkte og indirekte. Aktiviteten på Ullandhaug, både det som gjelder sykehuset og andre aktører, vil bety mye de neste årene, sier Kristin Stømer Frafjord.

Ikke samme trykk

For bransjen samlet sett var omsetningen i fjor på over 61 milliarder kroner – nesten én milliarder høyere enn året før. Men det samlede

driftsresultatet viser en nedgang på om lag 0,5 milliarder kroner.

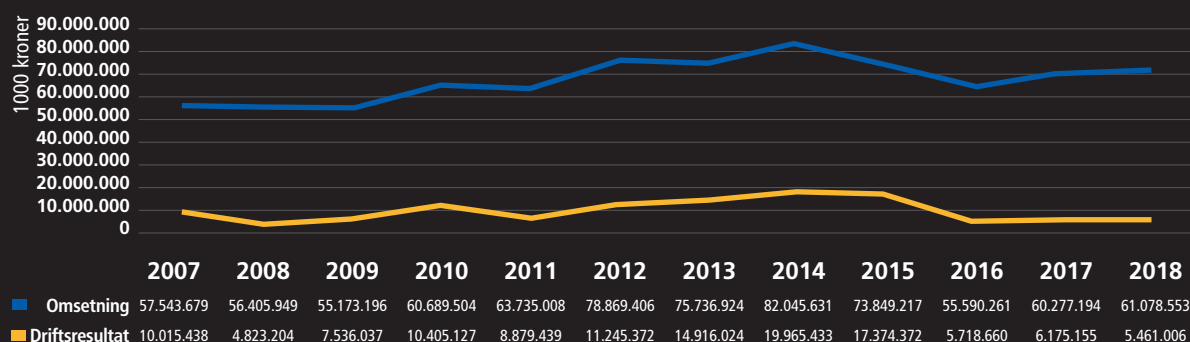
Prisene på boliger har holdt seg noenlunde stabile de siste par årene. Men det er fortsatt et stort antall boliger for salg og omsetningstiden er høy sammenliknet med årene før oljenedturen.

– Det er ikke like stort trykk fra private aktører, og det tar lengre tid fra idéene fødes til de realiseres. Det ligger

Bygg og anleggsbransjen øker omsetningen marginalt etter 2017, men driftsresultatene faller noe. Vi er fortsatt langt unna toppåret 2014.

2018 ■ Omsetning: 61.078.553.000 kr ■ Driftsresultat: 5.461.006.000 kr ■ Antall ansatte: 21.158 ■ Antall selskaper: 8.844

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

Herbarium i Stavanger sentrum nærmer seg ferdigstillelse. Det er Kruse Smith som har stått for selve byggingen.

mange prosjekter i påvente av oppstart, men usikkerheten gjør det krevende å planlegge omsetning og bemanning frem i tid, sier Kristin Stømer Frafjord.

Prosjekter

Samtidig begynner Ryfast å bli ferdig. Det er skapt usikkerhet rundt Rogfast-prosjektet, og Bymiljøpakken skal kutte

kostnader. Igangsettelse av vedtatte veiprosjekter drar også ut i tid, og større byggeprosjekt som det nye hovedkontoret til SpareBank 1 SR-Bank og Herbarium i Stavanger sentrum, nærmer seg slutten.

Men samtidig planlegges det også for nye og store prosjekter. Stavanger har vedtatt en ny sentrumsplan som innebærer muligheten for en rekke nye

«Vi opplever at markedet er på vei opp, og registrerer at det er mye spennende som rører seg i vår region, men boligmarkedet henger litt etter.»

Kristin Stømer Frafjord

boliger og arbeidsplasser. Aktiviteten er også høy i havneområdet i Sandnes. Nye tall fra Statistisk Sentralbyrå viser også at befolkningsveksten har tatt seg opp. Det betyr at flere mennesker har behov for ny bolig.

Innkjøp

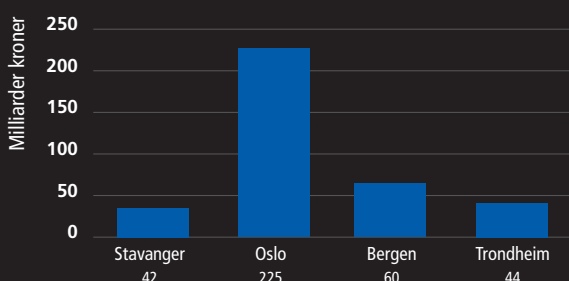
Et annet moment innenfor bransjen er at offentlige innkjøpere tar i bruk et bredere spekter av innkjøpsmetoder, for eksempel BVP og «design and build».

– Dette mener vi er positivt, og det underbygges også av Bygg 21-rapportene som nå foreligger. Ellers er digitaliseringsbølgen for alvor i ferd med å treffe vår bransje. Flere offentlige og private aktører etterspør digital byggkompetanse og digitaliserte prosesser. Kruse Smith har flere egne, spennende initiativ som rulles ut i våre prosjekter i disse dager, sier Stømer Frafjord.

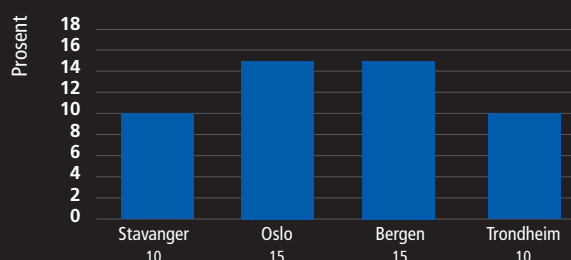
– Hvordan ser dere på tiden fremover for bransjen?

– Vi er optimister! Selv om vi kunne ønske at utviklingen og prosjektene gikk enda fortere, så vi ser vi absolutt at mange piler peker rett vei, sier Kristin Stømer Frafjord.

Storbyene: Omsetning i 2018

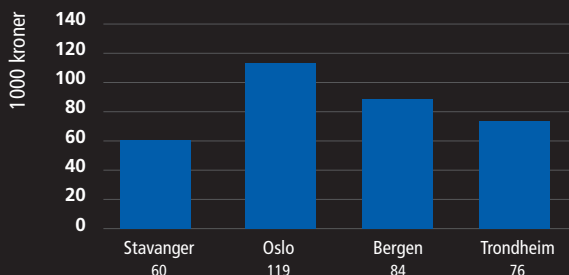

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

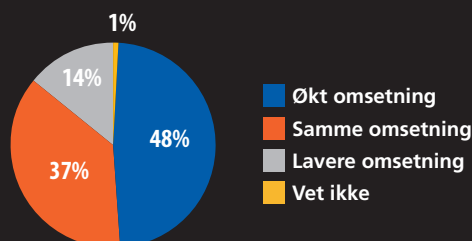

Tallene i storby sammenligningen er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er de fordelt i henhold til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

MadlaLove fungerer i en tøff

I fjorårets rapport ville AMFI Madla lokke flere kunder med MadlaLove. Det har gitt resultater, med en god omsetningsvekst i 2018 og en enda mer positiv trend inn i 2019. Bransjen som helhet sliter med merkbart lavere marginer.

18. oktober kunne Anette Øfsti Worum og de andre ved AMFI Madla slippe jubelen løs. Kjøpesenteret vant prisen for Årets Kjøpesenter under Kjøpesenterkonferansen i Trondheim. I sterk konkurranse med andre sentre i Norge, ble Stavangers største kjøpesenter vinneren.

– Dette er helt fantastisk! Først og fremst er den en virkelig anerkjennelse til alle de 750 fantastiske medarbeiderne her på AMFI Madla og til den jobben de gjør med å spre masse MadlaLove til kunder og hverandre – hver dag! Det er utrolig kjekt å se hvor stolte alle er over at de jobber på Årets Kjøpesenter, sier senterleder Anette Øfsti Worum entusiastisk.

Attraktivitet

Etter noen hektiske dager i Trondheim og feiring med ansatte på senteret har hun endelig tid til et intervju. AMFI Madla skal være et nærsenter som har alt kundene trenger, samtidig som de byr på en opplevelse. MadlaLove er et løfte overfor kundene, og det har fungert. Nå tror senterlederen at prisen vil hjelpe senteret ekstra i tiden fremover.

– Jeg både håper og tror at prisen vil tiltrekke flere kunder som kanskje ikke har besøkt oss før. Så blir vi også ekstra attraktive som det senteret der flere

konsepter og butikker ønsker å etablere seg, forklarer hun.

Senteret har ingen ledige lokaler om dagen, og senteret hadde en fin vekst i 2018, med omsetningsvekst på 2,8 prosent. Det er langt høyere enn for hele næringen i regionen sett under ett. Den

ligger nemlig i underkant av 1,3 prosent.

– Etter noen år med flat utvikling er det gledelig å ha en positiv utvikling, for det har ikke vært en selvfølge i vår bransje, sier Worum.

Små marginer

Bransjen sett under ett sliter nemlig med marginene. Til tross for en svak økning i omsetning i bransjen, gikk både den inflasjonsregulerte omsetningen noe ned. Det akkumulerte driftsresultatet redusertes samtidig med drøye 60 prosent, eller 273 millioner kroner. Senterlederen tror det er flere årsaker til dette.

– Internett har gjort prissammenligning veldig enkelt, noe som videre gjør markedet mer transparent.

– Dette, i kombinasjon med smarte forbrukere og «salg alltid» fører naturligvis til lavere marginer og driftsresultat, sier hun.

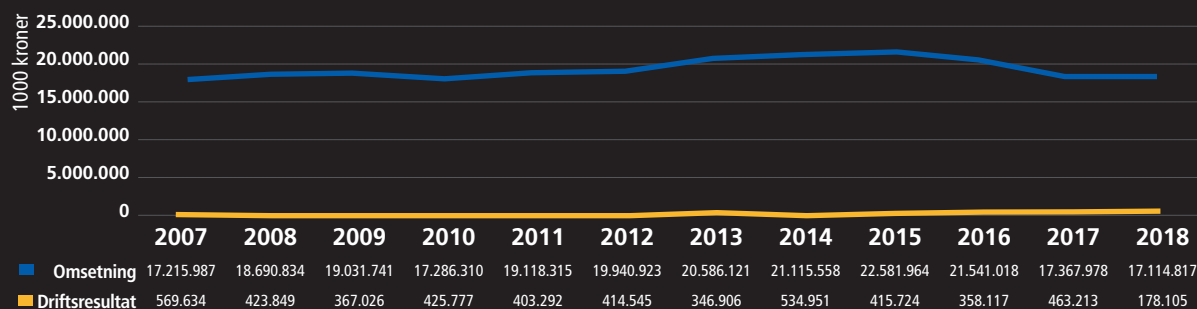
Tallene for hele landet viser samme tendenser, men langt mer positivt enn for vår region. Handelsnæringen nasjonalt hadde en omsetningsøkning på fem prosent, og kun 15 prosent nedgang i driftsresultat.

Senterleder Anette Øfsti Worum er strålende fornøyd med tingenes tilstand for AMFI Madla. Pris for Årets Kjøpesenter og omsetningsvekst er ikke hverdagskost i bransjen.

Omsetningen falt marginalt innen detaljhandel i 2018. De samlede driftsresultatene ble mer enn halvert.

2018 | Omsetning: 17.114.817.000 kr | Driftsresultat: 178.105.000 kr | Antall ansatte: 11.126 | Antall selskaper: 1.104

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

bransje

– Undersøkelser viser imidlertid at kunder er villige til å betale litt mer for en vare hvis de får veldig god service i gjengjeld. Det er derfor MadlaLove er en ledestjerne for alle oss som jobber på AMFI Madla. Og bonusen er økt arbeidsglede for oss alle, mener Worum.

Økt vekst

Med noen få måneder igjen av 2019 ser også innværende år ut til å gi

senterlederen noe å smile for. De opplever nemlig en ekstra stor vekst i omsetningen til nå i år. Worum forventer at AMFI Madla passerer 1,5 milliarder kroner i omsetning før årets slutt.

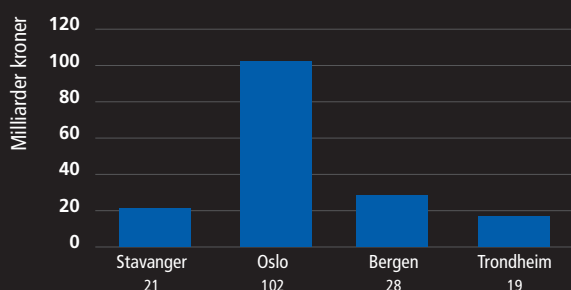
– Tallene så langt i år viser en flott utvikling med en omsetningsøkning på 10,4 prosent i tillegg til en økning i besøket på 3,4 prosent. Vi har all grunn til å være fornøyde, sier hun.

Nå håper senterledelsen at den positive utviklingen fortsetter, ikke bare for senteret, men for bransjen og regionen.

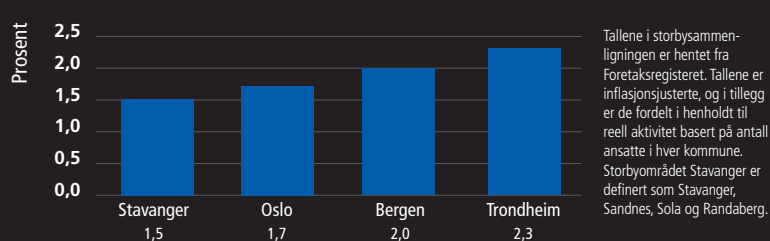
– Vi har klokkertro på en positiv utvikling for AMFI Madla fremover. Regionen går bedre totalt sett, vi har blitt Årets Kjøpesenter og våre fantastiske 750 medarbeidere blir bare bedre og bedre på å gi masse MadlaLove til alle kunder som kommer til oss, avslutter hun.

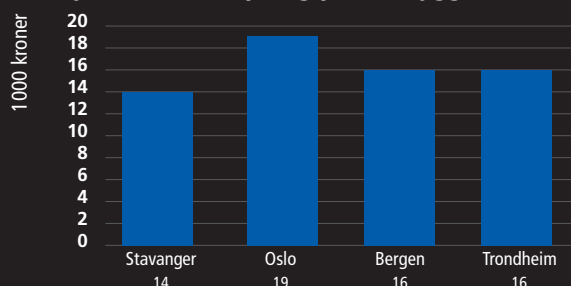
Storbyene: Omsetning i 2018

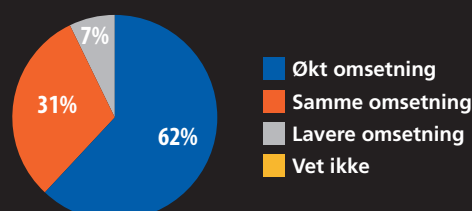
Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

2018 – et steg i riktig retning

Gjermund Dahl er positiv og mener markedet er på vei tilbake dit det bør være, men at det fortsatt er skjær i sjøen.

De siste årene har vært utfordrende for hotellene i regionen, men 2018 bød på flere positive tegn og piler som pekte rett vei.

Bransjen kommer kanskje aldri tilbake til tidene før 2014, men for hotellene er det både optimisme å spore, og tendenser som lover godt for fremtiden. Flere individuelle forretningsreisende er spesielt gledelig for bransjen, men også en omstilling som

gjør at turistene har blitt viktigere enn tidligere.

– For oss har det vært en vekker. Vi sto med hele tyngden på én fot, og da den fikk seg et kakk bak kneet, sank vi helt sammen. Nå har vi lært at det ikke var særlig bærekraftig det vi drev på

med, forklarer Gjermund Dahl, som er hotelldirektør på Clarion Hotel Energy.

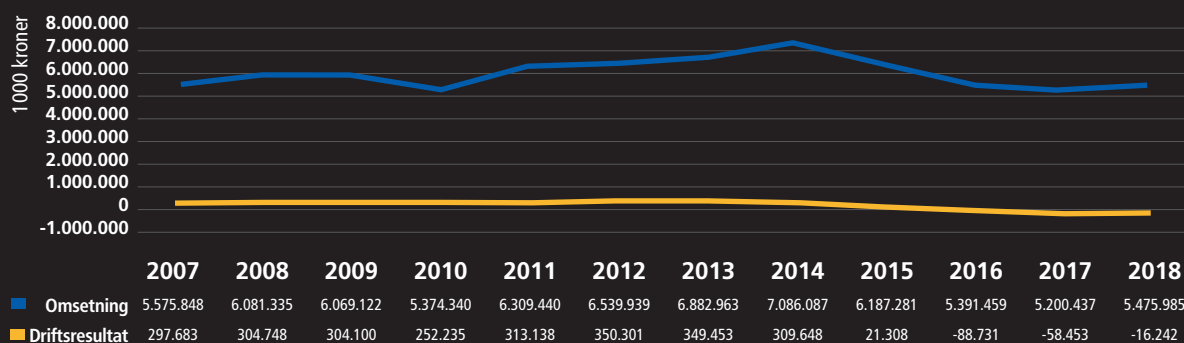
Reiselivsdestinasjon

Hotellet er store på idrettsmarkedet og konferansemarkedet. Selv om det er fremgang, ligger konferanse noe etter.

For første gang siden 2014 økte omsetningen innen bransjen, der hotellene står for en betydelig andel. Lønnsomheten bedret seg også, men fortsatt er det røde tall samlet.

2018 | Omsetning: 5.475.985.000 kr | Driftsresultat: -16.242.000 kr | Antall ansatte: 8.422 | Antall selskaper: 649

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

– Veksten er størst i det individuelle bedriftsmarkedet, men vi savner kraftigere vekst i både gruppe- og konferansemarkedet. Sistnevnte er viktig for vårt hotell, sier han.

Gjennom de gode årene satset hotellene det meste på én bransje, og det gikk på bekostning av de andre markedene. De kunne velge bort turister i én måned, fordi de tjente nok på de andre månedene. Når kranene så ble skrudd igjen, måtte hotellbransjen tenke nytt, både om seg selv og gjestene. I dag er turistene viktigere enn på lenge.

– Det vi ser i dag er en mye større blanding av kundetyper. Vi er på god vei til å bli en reiselivsdestinasjon. For

«Når alle står og roper at «dette går til himmels», så bør minst én stoppe opp og rope «er vi sikre?»»

Gjermund Dahl

eksempel var det ikke mange turistbusser i Stavanger tidligere. For å få den til å komme i juli, må de komme også i mai og september. Da vi sa nei til mai og september, sa vi også nei til juli, og sånn tenker vi ikke lenger, sier han.

Økt omsetning

Trenden, med stort fokus på kostnader hos kundene, gjorde seg også gjeldende i 2008, under finanskrisen. Der flere bedrifter gjerne dro på todagers «kjektåkonferanser» eller endagers

«måhakonferanser», drar de kanskje ikke på konferanser i det hele tatt nå. For et hotell som satser stort på konferansemarkedet, er dette dårlig nytt.

– Ingen ønsker å sløse penger, og det må vi både forstå og jobbe etter selv og gjøre oss attraktive. Dette krever at vi er kreative og både ser og skaper nye muligheter, forklarer Dahl.

Bransjens omsetning vokste med rundt 400 millioner kroner fra 2017 til 2018, samtidig som det akkumulerte underskuddet ble redusert. Dette er tendenser Dahl kjenner seg godt igjen i.

– Ja, dette er en utvikling som stemmer godt overens med våre resultater. Selv om det ikke er alle som har begynt å tjene penger igjen, så peker pilene i riktig retning. Noen hoteller mistet jo flere titalls prosent av omsetningen på kort tid, og det tar tid å bygge opp igjen denne, sier direktøren.

Survival mode

Da olje- og gassnæringen virkelig skrudde

igjen kranene i 2014, var det mange som fikk en lærepenge og noen burde kanskje ha blinket med varsellampene tidligere.

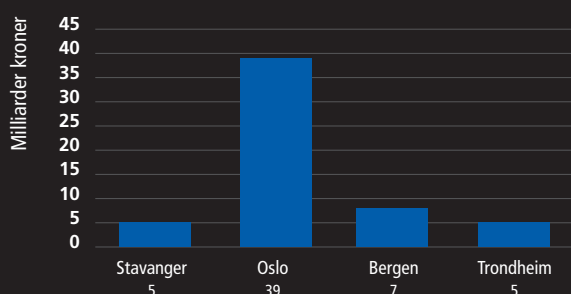
– Etter det som skjedde i 2014, lærte jeg at når alle står og roper at dette går til himmels, så bør minst én stoppe opp og rope «er vi sikre?», sier Dahl og fortsetter:

– Vi sto plutselig uten gjester og måtte ut og finne nye. Vi har omorganisert salgsapparatet vårt for å tiltrekke oss nye gjester, og jobber konkret mot andre bransjer og offentlige etater.

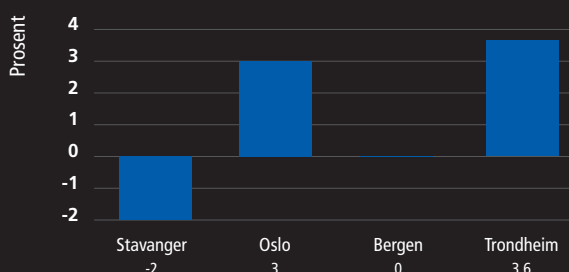
I perioden alt gikk på skinner ble det bygget mange nye, store og flotte hoteller i regionen. Disse krever en relativ høy omsetning for å tjene penger.

– Det vi ser nå når vi kommer opp i fart og omsetningen bedres, er at vi kan slippe opp håndbrekket bransjen har kjørt med de siste årene. Vi var i en såkalt «survival mode» en periode, der mye handlet om å komme oss gjennom uten å sløse verken tid eller penger. Nå skal vi øke omsetningen ytterligere, slik at bransjen kan tjene penger igjen, sier han.

Storbyene: Omsetning i 2018

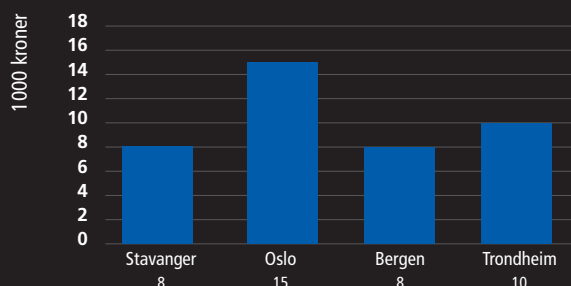

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

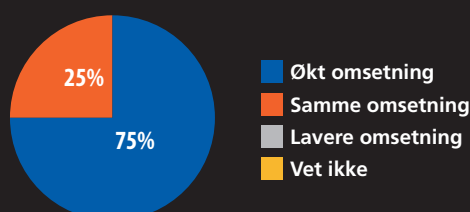

Tallene i storbyssammenligningen er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er de fordelt i henhold til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Omstilling og knallhard konkurranse

I et marked preget av sterk endring og knallhard konkurranse, leverte både Sandnes Sparebank og bank- og finansbransjen et solid år også i 2018, selv om omsetningen falt noe. Banken merket spesiell vekst i personkundemarkedet.

Banken har bedret resultatene også på omdømme og kundetilfredshet, hatt en god vekst i utlånsvolum og renteinntekter. Kombinert med kostnadskontroll og reduserte tap, resulterte det i et rekordresultat etter skatt på 244,4 millioner kroner. Opp med 47 millioner fra 2017.

– Vi er godt fornøyde med resultatene. Å levere gode resultat kommer både kunder, eiere og samfunnet til gode. For året 2018 utbetalte Sandnes Sparebank kundeutbytte på dobbelt så mye som i 2017, hele 53 millioner kroner, sier administrerende direktør Trine Stangeland.

Kundeutbytte

Aktiviteten i regionen øker igjen, samtidig som endel selskaper har utfordringer med inntjeningen. Aktivitetsøkningen i regionen er i noen bransjer knyttet opp til store prosjekter som er i ferd med og avsluttes.

– I praksis betyr det at folk har jobb og tjener penger, som er bra for boligmarkedet og konsumet. Samtidig vil de bedriftene som har lav inntjening ha mindre kapasitet til å foreta investeringer fremover, påpeker Stangeland.

Spesielt personkundemarkedet har gitt vekst for Sandnes Sparebank, med stor vekst i antall kunder. Banken har også gitt tilbake i form av kundeutbytte.

– For personkundemarkedet merket vi spesielt vekst i 2018, og denne trenden har fortsatt inn i 2019. Fjoråret ga oss 2245 nye kunder og vi var én av to banker i landet som delte overskuddet med kundene våre. Det skaper begeistring og bidrar til økt kundetilfredshet, sier direktøren.

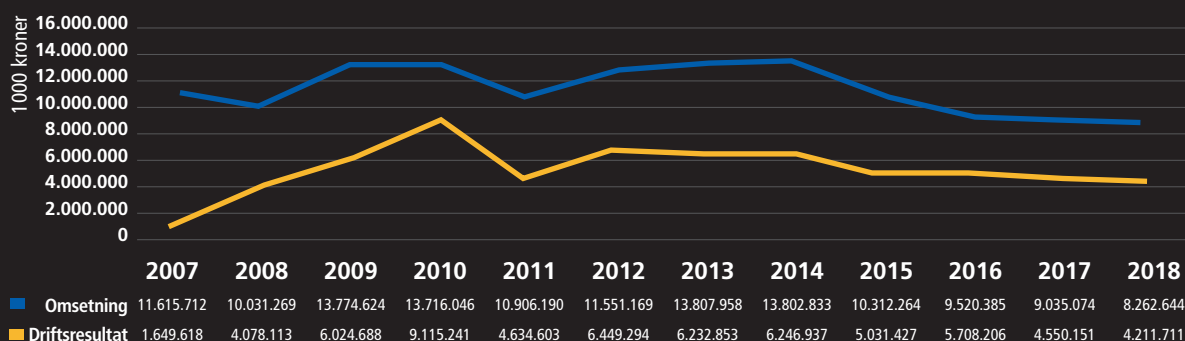
Digitalisering

Stangeland tror det blir viktig for bankene å holde på det lokale særpreget, nærhet til rådgivere, og kunnskap om kundene både de private og næringslivskundene. Dette er også bankens strategi.

Omsetningen innen bank og finans falt noe fra 2017 til 2018, men lønnsomheten holdt seg omtrent på samme nivå som året før.

2018 | Omsetning: 8.262.644.000 kr | Driftsresultat: 4.211.711.000 kr | Antall ansatte: 1.382 Antall selskaper: 1.859

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Tallene er hentet fra Foretaksregisteret og viser hele Stavanger-regionen samlet, inkludert Ryfylke, Jæren og Dalane. Tallene er inflasjonsjusterte.

«Megatrender i samfunnet viser at det lokale, trygge og nære blir viktigere for folk flest. Vi kjenner kundene våre og har som mål å være tett på.»

Trine Stangeland

– Megatrender i samfunnet viser at det lokale, trygge og nære blir viktigere for folk flest. Vi kjenner kundene våre og har som mål å være tett på. Mange selskaper har i perioden vi har lagt bak oss erfart at det har vært trygt og riktig for dem å ha vår rådgivning i ryggen. Denne rådgivningen, som er basert på kjennskap til kunden og det lokale næringsliv, tror vi også blir særs viktig i framtiden, forklarer hun.

Kundeadferden har endret seg drastisk de siste årene. Både bedrifts- og privatkunder ønsker å gjøre det meste av de daglige bankgjøremålene digitalt. Tjenester som Vipps tar over for tradisjonelle banktjenester, og digitale regnskapssystemer blir bedre integrert med banktjenestene. Bankene må dermed finne nye måter å sikre de gode kundeopplevelsene på.

– Vår erfaring og mening er at det fremdeles vil være et stort behov for rådgivning. Eksempelet med Vipps er for eksempel positivt for kundene, men medfører også at vi som bank stadig må jobbe mot å sikre de beste kundeopplevelsene på eksisterende og nye tjenester, mener hun.

Omstilling

For næringslivets del mener direktøren at vi i vår region tar inn over oss at vi også må fokusere på, og investere i andre virksomheter enn oljerelaterte, fremover. Det er viktig med oppstart av nye selskaper, men det er også viktig at store selskaper med tilgjengelig kapital tar ansvar for utvikling av nye industrier. Finansbransjen har også fått tydeligere krav rundt bærekraft.

– De siste årene har det blitt tydelige krav fra omgivelsene hvordan banker tjener penger, og bankers kapitalallokering er en vesentlig bidragsyter for å nå målene i Parisavtalen. For eksempel; hvilke banker låner ut

penger til kullkraftverk, gruveindustri og avskoging, spør Stangeland.

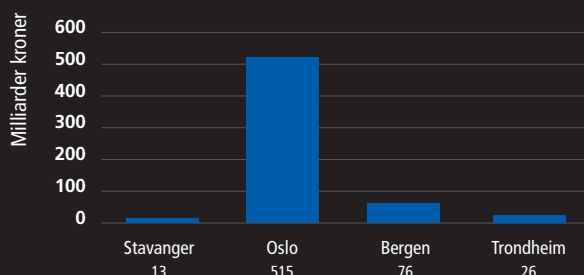
– Hva gjør Sandnes Sparebank i denne forbindelse?

– Vi har allerede gjort en del, blant annet fått en rating av etiskbankguide. no. Dette har økt vår bevisstgjøring rundt temaet, og vi kommer til å sette oss enda mer ambisiøse mål fremover, sier hun.

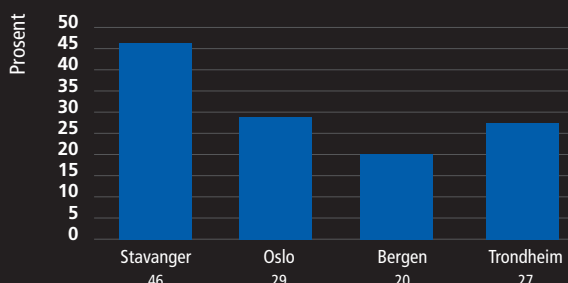
For bankene henger resultatene ofte sammen hvordan ståa er i resten av samfunnet. Høy aktivitet i regionen og lav arbeidsledighet er også positivt for bankene.

– Sandnes Sparebank har mål om lønnsom og bærekraftig vekst hvor samfunnsansvar vil stå sentralt, avslutter direktøren.

Storbyene: Omsetning i 2018

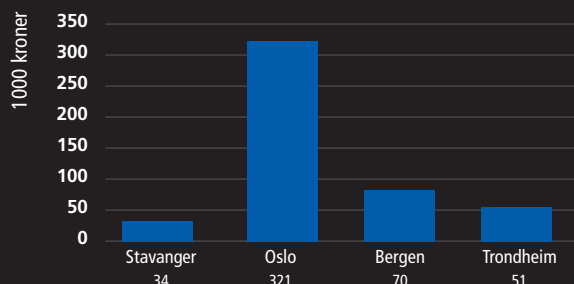

Storbyene: Gjennomsnittlig driftsmargin i 2018

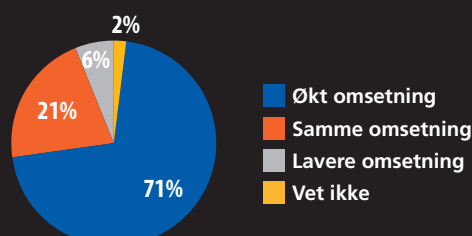

Tallene i storbyssammenligningen er hentet fra Foretaksregisteret. Tallene er inflasjonsjusterte, og i tillegg er de fordelt i henhold til reell aktivitet basert på antall ansatte i hver kommune. Storbyområdet Stavanger er definert som Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

Storbyene: Verdiskapning per innbygger i 2018

Dette tror bransjen i Stavanger-regionen om omsetningen i 2020

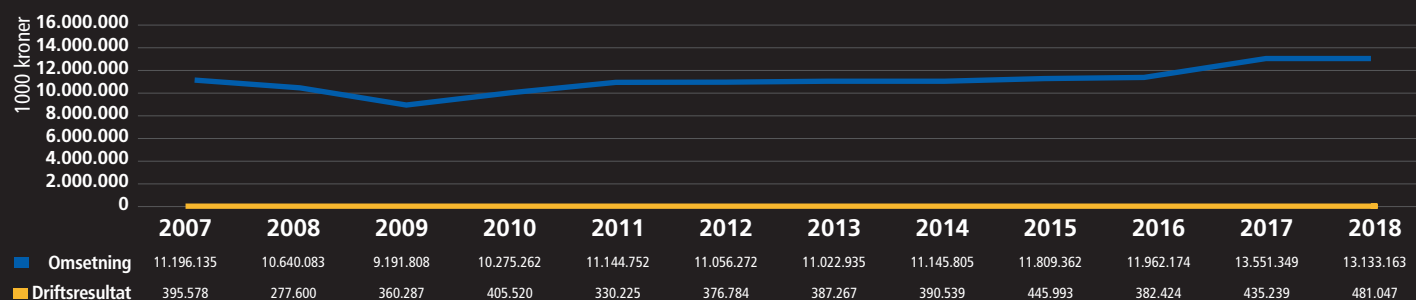

Tallene er hentet fra Næringsforeningens konjunkturbarometer 2019.

Bilbransjen: Omsetning og vedlikehold av kjøretøy og andre tjenester tilknyttet dette gikk marginalt tilbake i 2018, etter en mer eller mindre kontinuerlig vekst siden 2009. Lønnsomheten økte likevel noe.

2018 | Omsetning: 13.133.163.000 kr | Driftsresultat: 481.047.000 kr | Antall ansatte: 2.834 | Antall selskaper: 492

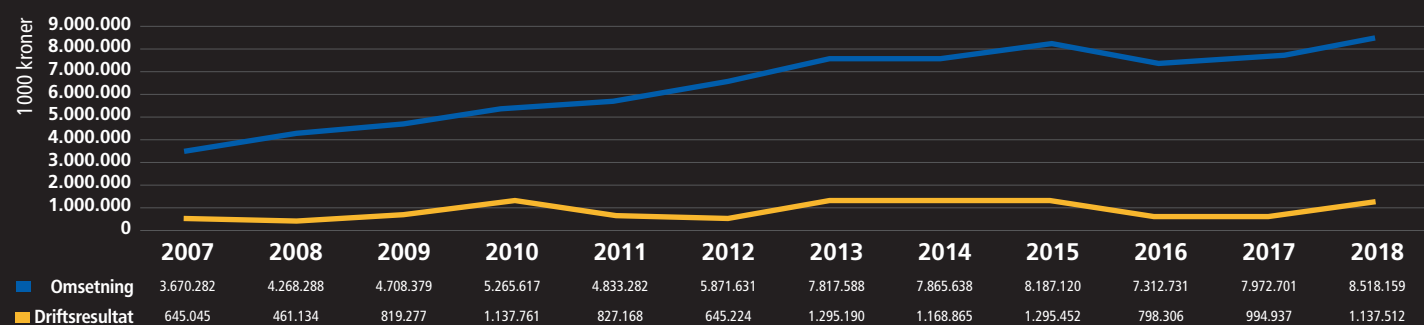
Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Informasjonsteknologi: En bransje som har vokst kraftig, og som gjør et nytt byks i 2018. Lønnsomheten stiger også, og nærmer seg nivåene vi så mellom 2013 og 2015.

2018 | Omsetning: 8.518.159.000 kr | Driftsresultat: 1.137.512.000 kr | Antall ansatte: 2.558 | Antall selskaper: 651

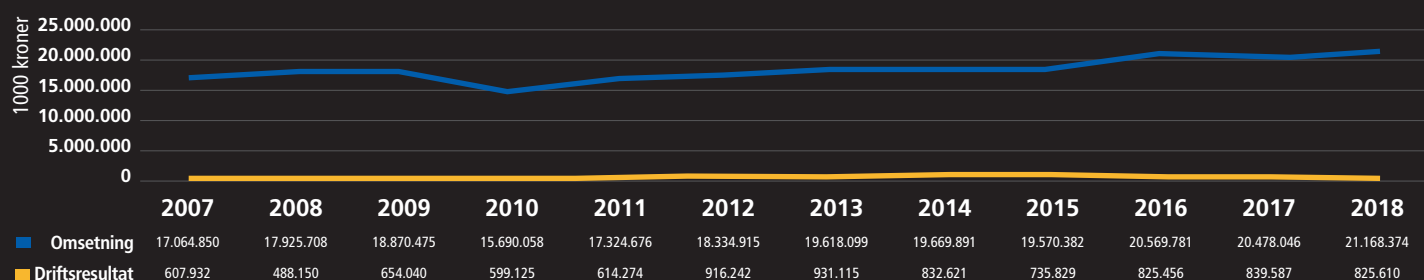
Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Landbruk og matindustri: Landbruk og matindustri er fortsatt i jevn vekst. Vi registrerer en liten nedgang i lønnsomheten i 2018, selv om det ikke er betydelig.

2018 | Omsetning: 21.168.374.000kr | Driftsresultat: 825.610.000 kr | Antall ansatte: 5.903 | Antall selskaper: 302

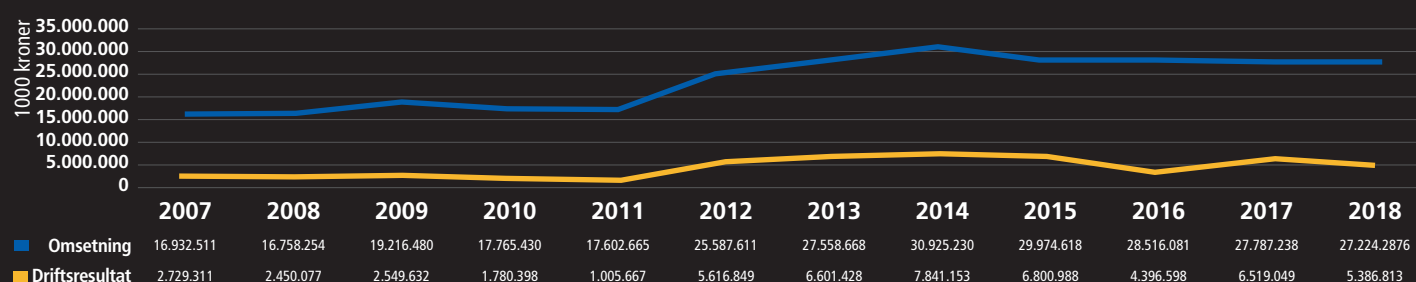
Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Transport: Bransjen har hatt en svakt nedadgående kurve siden toppen i 2014. Litt ned med omsetningen også i 2018, samtidig som lønnsomheten svekket seg.

2018 | Omsetning: 27.224.876.000 kr | Driftsresultat: 5.386.813.000 kr | Antall ansatte: 5.976 | Antall selskaper: 527

Omsetning og driftsresultat i Stavanger-regionen

Financial report for the Stavanger region 2019

Business is thriving in the Stavanger region. 2018 saw a substantial increase in revenue and profit, and without a doubt, it's the regions energy sector together with industry mobilizing this trend.

1 346 billion kroner in turnover, and an operating profit of 374 billion kroner. That's the blueprint for the region after all company accounts have been collated. By dividing numbers between the municipalities where the companies are located and have employees, the figures show 997 billion in turnover and 324 billion in operating profit. Nationally that's approximately one in seven kroner in turnover and one in three in operating profit.

The companies were optimistic at the start of 2018, and with good reason. The revision of these annual accounts shows positive results.

A total of three million company accounts nationwide, with a starting point in 2007, are the foundation for the numbers presented in this economic report. As a result, we can show you a comprehensive account of the development in this region compared to other parts of the country.

It's the energy sector, led by the oil and gas industry, driving this growth. So far, the other sectors have not experienced the same prosperity.

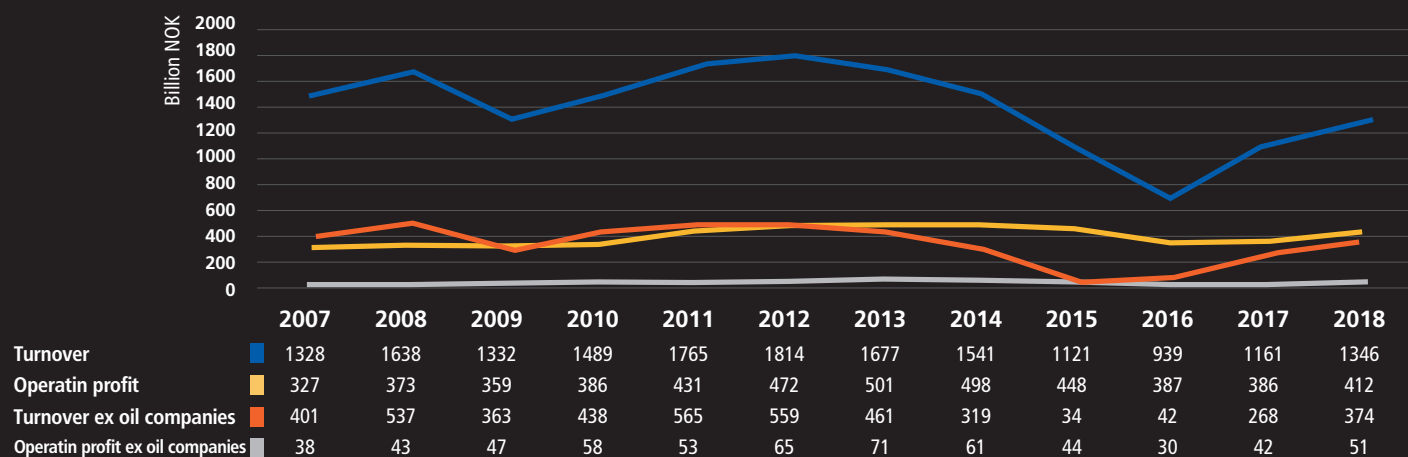
The retail industry is going through a challenging time with small profit margins and is the sector causing most concern as it is one of the major employers

in the region. Turnover is stable; however, profit is declining. The travel industry has had an increase in turnover but is still showing negative numbers for the third year running – if somewhat reduced. The construction industry hasn't felt the boom in the same way, even though activity is stable.

Once again, Stavanger Chambers financial report shows the dominance of the energy sector in the Stavanger region, and that it makes this region is the most profitable in the country. Excluding the energy sector, profitwise we're still comparable to the other larger cities.

Turnover and operating profits in the Stavanger Region

2018 | Turnover: 1.346.169.053.000 kr | Operating profit: 374.336.317.000 kr | Number of persons employed: 134.098 | Number of companies: 21.484

Energy

Increased turnover in 2018. Driving this growth, the oil and gas industry with increased oil and gas prices and lower costs.

Turnover: NOK 1 067 071 528 000

Operating profit: NOK 351 439 673 000

Number of persons employed: 41 096

Number of companies: 517

Industry

Positive development in 2018. Turnover still down compared to the most profitable years; however, operating profits were up in 2018.

Turnover: NOK 58 942 830 000

Operating profit: NOK 2 584 557 000

Number of persons employed: 8591

Number of companies: 758

Construction

A marginal increase in turnover after 2017, however operating profits somewhat down. Still far off operating profits from 2014.

Turnover: NOK 61 078 553 000

Operating profit: NOK 5 461 006 000

Number of persons employed: 21 158

Number of companies: 8 844

Retail

Marginal fall in turnover in 2018. Operating profits more than halved.

Turnover: NOK 17 114 817 000

Operating profit: NOK 178 105 000

Number of persons employed: 11 126

Number of companies: 1 104

Travel industry

For the first time since 2014, an increase in turnover, hotels were providing a large bundle of this. Increased profit, however, numbers still in the red.

Turnover: NOK 5 475 985 000

Operating profit: NOK -16 242 000

Number of persons employed: 8 422

Number of companies: 649

Financial institutions

There is a marginal decrease in turnover from 2017 to 2018, however comparable profit margins.

Turnover: NOK 8 262 644 000

Operating profit: NOK 4 211 711 000

Number of persons employed: 1382

Number of companies: 1859

Topp 200 virksomheter i

Firmanavn	Kommunenavn	Omsetning i 1000 kroner	Antall ansatte siste år	Firmanavn	Kommunenavn	Omsetning i 1000 kroner	Antall ansatte siste år
EQUINOR ASA	STAVANGER	483083652	18553	BILFINGER INDUSTRIER NORGE AS	STAVANGER	1232764	1168
TOTAL E&P NORGE AS	STAVANGER	35091000	118	SVERDRUP STEEL AS	STAVANGER	1152468	62
ESSO NORGE AS	SANDNES	31061000	406	AERO NORWAY AS	SOLA	1143732	190
A/S Norske Shell	SOLA	26519000	544	MAERSK INTERCEPTOR NORGE	STAVANGER	1120861	18
VÅR ENERGI AS	SANDNES	22113050	819	ROSENBERG WORLEY AS	STAVANGER	1091139	871
WINTERSHALL NORGE AS	STAVANGER	14087509	407	HELGØ MENY ROGALAND AS	STAVANGER	1053465	552
OMV (NORGE) AS	STAVANGER	13965955	95	OCEANEERING AS	SANDNES	1048457	649
SAIPEM LIMITED NORWAY				PRIMA JÆREN AS	HÅ	1014395	14
BRANCH	STAVANGER	13208231	7	SCHLUMBERGER INFORMATION			
NEPTUNE ENERGY NORGE AS	SANDNES	10464138	332	SOLUTIONS AS	SOLA	1011248	455
DEA NORGE AS	STAVANGER	9317019	92	BERTELSEN & GARPESTAD AS	EIGERSUND	890240	215
AIBEL AS	SANDNES	7285519	3221	KVERNELAND GROUP			
SCHLUMBERGER NORGE AS	SOLA	6992895	1739	OPERATIONS NORWAY AS	KLEPP	887257	543
INEOS E&P NORGE AS	STAVANGER	6908600	54	SV BETONG AS	SANDNES	887185	168
SKRETTING AS	STAVANGER	6626018	352	MASIV BYGG AS	KLEPP	885543	65
SOLVEIG GAS NORWAY AS	STAVANGER	6540000	5	IKM TESTING AS	SOLA	862694	552
REPSOL NORGE AS	STAVANGER	6497300	280	WEATHERFORD NORGE AS	SANDNES	837593	327
HALLIBURTON AS	SOLA	5454000	2069	AKVA GROUP ASA	EIGERSUND	819977	163
ASKO ROGALAND AS	GJESDAL	5220229	247	MRC GLOBAL NORWAY AS	STAVANGER	800834	260
SPAREBANK 1 SR-BANK ASA	STAVANGER	4639000	961	LYSE FIBER AS	STAVANGER	766864	46
BAKER HUGHES NORGE AS	SOLA	4009627	1233	NORGESDEKK AS	SANDNES	765255	112
CONOCOPHILLIPS NORGE	SOLA	4001000	1858	TENARIS GLOBAL SERVICES			
KUFPEC NORWAY AS	STAVANGER	3907692	22	NORWAY AS	STAVANGER	718668	20
SUBSEA 7 NORWAY AS	STAVANGER	3901171	554	SEADRILL NORWAY CREW AS	STAVANGER	711063	924
PGNIG UPSTREAM NORWAY AS	SANDNES	3569054	40	TITANIA AS	SOKNDAL	699228	217
LYSE PRODUKSJON AS	STAVANGER	3417507	65	BERTEL O STEEN ROGALAND AS	SANDNES	697445	148
LOTOS EXPLORATION AND				SKAGEN AS	STAVANGER	683831	76
PRODUCTION NORGE AS	STAVANGER	3291510	30	TEKNISK BUREAU AS	STAVANGER	656775	475
ARCHER AS	STAVANGER	2477211	1604	INTERWELL NORWAY AS	STAVANGER	653235	178
COSL OFFSHORE MANAGEMENT AS	SANDNES	2427232	280	ALTUS INTERVENTION AS	STAVANGER	638148	358
NORLED AS	STAVANGER	2336250	1195	WESTERNGECO AS	SOLA	635988	53
ALTIBOX AS	STAVANGER	2206645	212	MALTHUS UNITEAM AS	SANDNES	634636	98
HELI-ONE (NORWAY) AS	SOLA	2139890	337	ASCO NORGE AS	SOLA	631967	233
BRISTOW NORWAY AS	SOLA	2100081	428	SAR AS	SOLA	630913	301
FATLAND JÆREN AS	SANDNES	1921974	153	NOOVA ENERGI SYSTEM AS	GJESDAL	621138	25
RISA AS	HÅ	1839983	537	CAMERON NORGE AS	RANDABERG	614614	154
LAERDAL MEDICAL AS	STAVANGER	1775116	409	JÆDER ÅDNE ESPELAND AS	GJESDAL	601830	131
APPLY AS	STAVANGER	1710399	788	KITCHN BUTIKKDRIFT AS	SANDNES	601295	654
SILEX GAS NORWAY AS	STAVANGER	1649863	4	ESS SUPPORT SERVICES AS	STAVANGER	599364	543
GASUM AS	SOLA	1613899	56	JÆRENTREPRENØR AS	HÅ	597890	108
LYSE ENERGISALG AS	STAVANGER	1561527	16	ØSTER HUS AS	SANDNES	596033	4
SAIPEM OFFSHORE NORWAY AS	STAVANGER	1552244	4	SPIRIT ENERGY NORWAY AS	STAVANGER	595430	148
STANGELAND MASKIN AS	SOLA	1546464	748	EGERSUND NET AS	EIGERSUND	585829	172
FJORD LINE AS	EIGERSUND	1536527	176	BLOCK BERGE BYGG AS	KLEPP	578440	193
LYSE ELNETT AS	STAVANGER	1527609	359	SYSTEMAIR AS	SANDNES	576571	137
KAEFER ENERGY AS	STAVANGER	1522081	988	GMC MARITIME AS	STAVANGER	568527	104
KVERNELAND BIL AS	SANDNES	1478693	283	SAIPEM S P A			
KOLUMBUS AS	STAVANGER	1423703	74	filial av utenlandsk foretak	STAVANGER	566588	3
DEN STOLTE HANE AS	HÅ	1422236	381	NES GLOBAL TALENT NORGE AS	SANDNES	551429	294
MØLLER BIL SØR-ROGALAND AS	STAVANGER	1422218	264	CEGAL AS	SANDNES	548478	283
FISKÅ MØLLE AS	STRAND	1346200	110	BILPAVILJONGEN AS	SOLA	545105	44
CHC HELIKOPTER SERVICE AS	SOLA	1328568	325	BAVARIA VEST AS	STAVANGER	540157	95
NORDAN AS	LUND	1291284	638	KJOSAVIK AS	STAVANGER	532938	194
MAERSK INVINCIBLE NORGE	STAVANGER	1280809	19	AARBAKKE AS	TIME	527300	301

Stavanger-regionen

Firmanavn	Kommunenavn	Omsetning i 1000 kroner	Antall ansatte siste år	Firmanavn	Kommunenavn	Omsetning i 1000 kroner	Antall ansatte siste år
PRIMA SLAKT AS	HÅ	514563	6	TECHOUSE AS	SANDNES	288222	63
BOREAL TRAVEL AS	STAVANGER	509999	321	AMKA HOLDING AS	STAVANGER	287683	708
NORSEA AS	STAVANGER	496522	244	SWIRE OILFIELD SERVICES AS	SOLA	287123	149
SR GROUP AS	SOLA	479636	126	SEABROKERS			
ODFJELL WELL				FUNDAMENTERING AS	STAVANGER	286252	66
SERVICES NORWAY AS	SOLA	476106	147	TENDEKA AS	STAVANGER	285674	3
FJORDKJØKKEN AS	HÅ	466655	189	VELDE ASFALT AS	SANDNES	284889	123
FISKÅ MØLLE MOSS AS	STRAND	462664	8	PETORO AS	STAVANGER	280470	63
ARCHER NORGE AS	STAVANGER	455426	255	BJELLAND AS	KLEPP	277299	135
ROXAR FLOW MEASUREMENT AS	STAVANGER	452744	202	BYGGMESTER SAGEN AS	STAVANGER	276915	106
MENTO AS	SOLA	449494	125	H E SEGLEM AS	EIGERSUND	275568	17
KINLY AS	SANDNES	442356	164	TEC CON NORGE AS	RANDABERG	274995	23
FRØILAND BYGG SKADE AS	STAVANGER	432708	402	HOUSE OF YARN AS	TIME	274108	165
LYSE NEO AS	STAVANGER	424878	42	COVENT AS	BJERKREIM	272142	123
NORSTONE AS	SOLA	423255	81	RENTAL.ONE AS	HÅ	269918	49
SVEN KVIA AS	STAVANGER	408622	69	GRUDE BYGG AS	KLEPP	262360	52
TAMPNET AS	STAVANGER	407029	66	SANDNES GARN AS	SANDNES	257981	101
OCEAN INSTALLER AS	STAVANGER	405283	103	PETROLEUM TECHNOLOGY			
ØGLÆND SYSTEM AS	KLEPP	397579	162	COMPANY AS	STAVANGER	256820	85
SCANDINAVIAN FITTINGS				SAIPEM DRILLING NORWAY AS	STAVANGER	254888	220
AND FLANGES AS	SANDNES	390846	76	ELCOR AS	STAVANGER	250819	173
TOYOTA SØRVEST AS	SANDNES	388450	74	R. STAHL TRANBERG AS	STAVANGER	249542	93
GILJE TRE AS	GJESDAL	387321	217	ÅLGÅRD OFFSET AS	GJESDAL	248535	77
NORDIC CRANE VEST AS	SANDNES	385084	192	TIOS AS	STAVANGER	244050	41
DOVRE GROUP PROJECTS AS	STAVANGER	384177	203	VENTOR CONSTRUCTION AS	STAVANGER	243692	917
EIENDOMSMEGLER 1				LYSE DIALOG AS	STAVANGER	241845	190
SR-EIENDOM AS	STAVANGER	382409	226	HITECVISION ADVISORY AS	STAVANGER	239313	67
KLUGE ADVOKATFIRMA AS	STAVANGER	382052	146	D. DANIELSEN AS	STAVANGER	236562	58
NALCO NORGE AS	SANDNES	375293	28	BIRKEN & CO AS	SANDNES	234690	13
IKM CONSULTANTS AS	SOLA	374305	154	WESTGASS AS	STAVANGER	233134	3
DNF AS	KLEPP	368507	134	ACONA AS	STAVANGER	232329	29
SEMCO MARITIME DRIFT AS	SOLA	359351	304	NORRØNA STORKJØKKEN AS	STAVANGER	231527	56
STAVANGER AFTENBLAD AS	STAVANGER	358164	97	FABER BYGG AS	STAVANGER	231233	86
TOTAL BETONG AS	TIME	345591	87	HITEC PRODUCTS AS	SOLA	228543	113
MOTOR FORUM AS	SANDNES	345309	63	MDE NORWAY AS	STAVANGER	225920	164
SIG HALVORSEN AS	SANDNES	345307	268	NORTEMP SPEDISJON AS	SANDNES	223956	13
ÅLGÅRDS AUTO AS	SANDNES	344414	57	HÅKULL AS	SANDNES	220752	52
ARCHER OILTOOLS AS	SANDNES	332107	119	EXPRO NORWAY AS	SOLA	220218	122
SCHOU NORGE AS	KLEPP	330472	39	WESTCO MILJØ AS	STAVANGER	219270	111
JÆREN OLJE AS	HÅ	327805	10	FRETEX JOBB OG OPPFØLGING AS	SANDNES	218798	278
MARTINSEN AS	TIME	320361	62	KNAPPHUS ENERGI AVD.			
COMROD AS	STRAND	319174	96	STAVANGER AS	TIME	218586	8
TEEKAY SHIPPING NORWAY AS	STAVANGER	314292	100	RANDABERG INDUSTRIES AS	RANDABERG	216984	65
NORSK OFFSHORE CATERING AS	SOLA	310433	331	SEADRILL EUROPE			
LYSE AS	STAVANGER	306510	115	MANAGEMENT AS	STAVANGER	214479	64
SEMCO MARITIME AS	STAVANGER	304439	54	KVIA ENTREPRENØR AS	HÅ	214312	52
SANDNES & JÆRBETONG AS	HÅ	303201	52	ØRLAND TRANSPORT AS	SANDNES	213694	183
KAPH ENTREPRENØR AS	STAVANGER	298938	184	MODEX AS	TIME	213544	72
VALVISION AS	STAVANGER	298153	17	REKEFIJORD STONE AS	SOKNDAL	213514	40
PROSERV NORGE AS	STAVANGER	295195	90	NORDBØ MASKIN AS	KVITSØY	212353	114
NOV WELLBORE TECHNOLOGIES				MODENA FLISER AS	SANDNES	212233	70
NORWAY LLC	STAVANGER	293946	90	WESTCONTROL AS	STRAND	210788	97
NSE INDUSTRIER AS	STAVANGER	293632	665				
JÆREN TRAKTORSENTER AS	KLEPP	288994	62				

* Listen viser de 200 største selskapene i Stavanger-regionen med ansatte, basert på rapportert omsetning i 2018.

Utgis av:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
i samarbeid med Universitetet i Stavanger.
Tallmaterieill er utarbeidet med assistanse
fra Asplan Viak og Bisnode.

Næringsforeningen i Stavanger-regionen
PB 182, 4001 Stavanger
Telefon: 51 51 08 80
Epost: post@naeringsforeningen.no
Nettside: naeringsforeningen.no

Kilder: Brønnøysundregistrene, Bisnode,
NAV, Avinor, SSB, Eiendom Norge,
Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Redaksjonelt innhold: Ståle Frafjord, Lars
Idar Waage, Ragnar Tveterås, Egil Hollund.
Foto: BITMAP, Adobe Stock
Trykk/layout: Kai Hansen Trykkeri
Opplag: 14.000

 **NÆRINGS
FORENINGEN**

 Universitetet
i Stavanger

HANDELSHØGSKOLEN VED UIS